

елементів системи антикризового управління підприємством доцільно відносити: предмет, мету, принципи, функції, нормативно-правове та методичне забезпечення, а також процес його здійснення.

Отже, під системою антикризового управління слід розуміти сукупність взаємопов'язаних елементів, реалізація яких дозволить не допустити втрати підприємством цінності як господарської одиниці в умовах нестабільних внутрішнього та зовнішнього середовищ функціонування.

Система антикризового управління повинна забезпечувати постійний моніторинг кризових явищ, здійснювати планування, організацію та реалізацію антикризових заходів з метою збереження базових позитивних характеристик підприємства, а також відновлення його ефективного функціонування.

Так, залежно від цілей реалізації, антикризове управління поділяється на реактивне та превентивне. Реактивне антикризове управління – це управління, яке характеризується чіткими та конкретними цілями, плануванням і впровадженням та базується на незначній кількості заходів з метою досягнення докризового стану підприємства. Превентивне (попереджувальне) антикризове управління – це управління, реалізація якого здійснюється на основі узагальнюючих цілей, які формуються на рівні планування. Це основний інструмент реалізації стратегічних завдань менеджменту загальної структури.

Залежно від особливостей розвитку та стану підприємства, антикризове управління поділяється на попереджувальне, кризове та післякризове. Попереджувальне антикризове управління – це управління, що спрямоване на передбачення кризи, зокрема причин її виникнення та прогнозування динаміки розвитку ситуації з метою нейтралізації кризи. Кризове управління – це процес виявлення можливих загроз та кількісної оцінки кризоутворюючих факторів, розробки антикризової програми для забезпечення поступального розвитку підприємства. Післякризове управління – це управління, яке спрямоване на оцінку посткризового стану підприємства, планування його діяльності та реалізацію бізнес-проєкту.

Антикризове управління так само, як і будь-яке інше, може бути малоефективним чи більш ефективним. Ефективність антикризового управління характеризується ступенем досягнення цілей пом'якшення чи локалізації позитивного використання кризи в зіставленні з витраченими на це ресурсами. Важко оцінити таку ефективність у точних розрахункових показниках, але побачити її можна при аналізі й загальній оцінці управління, його успішності чи прорахунків.

Список використаних джерел

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством : навч. посібн. / В.О. Василенко. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2003. – 504 с.
2. Карпунь І. Н. Антикризові заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання: монографія / І. Н. Карпунь – Львів: "Магнолія-2006", 2008. – 440 с
3. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством : навч. посібн. / А.Д. Чернявський. – К. : Вид-во МАУП, 2006. – 256 с.
4. Шапурова О. О. Антикризове управління машинобудівними підприємствами в ринкових умовах : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук (08.00.04) / О. О. Шапурова ; НАН України; Класичний приватний університет "Політехнічний університет". – Запоріжжя, 2009.– 20с.

Жончук Марина Сергіївна,

студентка напрямку підготовки 6.030601

«Менеджмент» економічного факультету

Подільського державного аграрно-технічного університету,

м. Кам'янець-Подільський.

Науковий керівник: старший викладач Заборовський В.П.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОВАРНИХ БІРЖ УКРАЇНИ

Історія біржової торгівлі в Україні нерозривно пов'язана з розвитком товарних бірж колишнього СРСР. Що ж стосується першої товарної біржі на території України, то вона була відкрита в 1796 р. в Одесі. Цю дату можна вважати початком першого етапу біржової торгівлі на Україні[1].

Проте ні Одеська, ні створені в наступні кілька десятиліть ряд товарних бірж, не відігравали помітної ролі в оптовій торгівлі - торги на них проходили в'яло при невеликому скупченні покупців і продавців.

Предметом біржової торгівлі були, в основному, зерно і мануфактура.

Другий етап біржового руху на території України пов'язаний з реформою 1861 р., яка стимулювала підвищення і розширення товарно-грошових відносин. Товарні біржі почали виникати практично у всіх торгових центрах, причому багато з них спеціалізувалися на торгівлі окремими групами товарів (хлібом, фруктами, м'ясом, худобою, вином, яйцями, лісом, маслом тощо).

До 1914р. на території України було розміщено 11 товарних бірж

(в Києві, Одесі, Запоріжжі, Харкові . Херсоні, Маріуполі, Бердянську). Найбільшою з них була Київська товарна біржа , відкрита у 1865 р.

(основний обсяг її біржових угод припадав на цукор).З початком першої світової війни біржова торгівля прийшла в різкий занепад, а з 1917 р. взагалі перестала існувати.

Третій етап біржової торгівлі відноситься до 20-х років і нерозривно зв'язаний в здійсненнім НЕПу. До 1925 р. була відновлена робота усіх 11 товарних бірж . Проте цей період тривав недовго, вже в 1928 р. перестали оснувати остання з цих товарних бірж .

Четвертий етап – сучасний етап розвитку біржової торгівлі, починається з 1990 р. [2]

Нині в Україні знову відроджені ринкові відносини між суб'єктами господарювання, внаслідок чого біржі отримали нове

життя. Проте сучасні українські товарні, товарно-сировинні й агропромислові біржі так і не перетворилися на провідні центри ринкового обміну.

На 1 жовтня 2010 року в Україні зареєстровано 550 бірж. Практичну діяльність здійснювали 345 бірж, серед них універсальних, товарно-сировинних і товарних — 294 біржі, нерухомості та агропромислових — по 17, фондових бірж та їх філій — 15, а також по одній валютній та спеціалізованій біржі. [3]

В Україні на 1 січня 2013 р., без урахування фондових бірж та їх філій, діяли 574 біржі, в тому числі, 400 - товарні та товарно-сировинні, 108 - універсальні, 24 - агропромислові, 42 - інші.

Багато товарних бірж України об'єднані в різні біржові союзи. Найбільш представницькими з них є Конгрес бірж, Біржовий союз, Міжбіржовий синдикат «Метал України», міжбіржова картель «Дніпро».

Основними задачами розвитку міжбіржової торгівлі на Україні на сучасному етапі є :

1. Збільшення темпів росту біржового обороту, підвищення його питомої ваги в загальному обсязі оптового товарообороту. Розрахунки показують, що оптимальна питома вага біржового обороту повинна становити близько 20% від загального обсягу оптового обороту України. [4]

2. Скорочення числа товарних бірж . На початковому етапі переходу до ринкової економіки, їх число може становити 20-25 . Частина товарних бірж має бути перетворена в торгові будинки, аукціонні фірми; друга їх частина може бути об'єднана (в першу чергу у Києві, де в такій їх кількості немає необхідності).

3. Спеціалізація товарних бірж . Спеціалізовані товарні біржі мають відігравати основну роль в складі товарних бірж України. Процес спеціалізації на Україні повинен здійснюватись в два етапи. На першому етапі слід визначити профіль перспективних товарних бірж. На другому етапі слід розпочати повне «очищення» цих товарних бірж від непрофільних товарів.

4. Впровадження сучасних видів біржових угод. Це стосується ф'ючерсних і опціонних угод. Їх впровадження в нашу біржову практику дасть змогу залучити на біржу більшу кількість членів, краще котирувати ціни, здійснювати страхування цінового ризику.

5. Впорядкування розрахункових операцій на біржах. Вже сьогодні виникає потреба в створенні на товарних біржах Розрахункових палат для обслуговування членів біржі.

6. Оптимізація економічних умов діяльності учасників біржової торгівлі. В першу чергу це стосується системи оподаткування посередницької біржової діяльності, яка в Україні набагато жорсткіша, ніж в інших країнах.

Вирішення цих задач дозволить Україні створити систему біржової торгівлі, яка б відповідала міжнародним стандартам.

Список використаних джерел:

1. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності: Основи теорії і практикум. Навч. посібник 2-ге видання доповнене / Р.П.Дудяк, С.Я.Бугіль. – Львів: Новий Світ. – 2000: Магнолія плюс. – 2003. – 360 с.

2. Сохацька О.М. Біржова справа / О.М. Сохацька. – Тернопіль: Карт-Бланш – 2003. – 602 с.

3. Експрес-випуск Держкомстату, № 287 від 30.11.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2010/>

4. Бралатан В.П. Розвиток біржового ринку в Україні / В. П. Бралатан// Економіка АПК. – 2006. – № 2. – С.126-129.

Заярнюк Богдан Васильович,

студент спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства»

економічного факультету Подільського державного

аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: к.е.н, доцент Марусей Т.В.

ВПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Використання інформації, інформаційних систем і інформаційних технологій в умовах інтенсивного розвитку ринкових стосунків стає одним із найбільш важливих елементів ефективного управління. Підприємства все частіше вдаються до допомоги сучасних інформаційних систем і технологій, аби стежити за зовнішніми і внутрішніми потоками інформації, що збільшуються, використовувати її для аналізу, прогнозування, ухвалення управлінських рішень [1].

Стандартно основними цілями автоматизації діяльності підприємства є: збір, обробка, аналіз, зберігання і представлення даних про діяльність організації, його зовнішнє середовище у вигляді, зручному для ухвалення управлінських рішень; автоматизація виконання бізнес-операцій, складових цільової діяльності підприємства; автоматизація процесів, що забезпечують виконання основної діяльності. Успішне функціонування підприємств в умовах конкуренції, нестабільності ринкового середовища стає неможливим без використання інформаційних систем управління.

Інформаційні системи – це сукупність управлінської інформації, суб'єктів управлінської діяльності, інформаційних технологій та зв'язки між ними [2].

Останнім часом найбільшого поширення на підприємствах України набувають корпоративні інформаційні системи (КІС) класу ERP (Enterprise Resource Planning – Управління ресурсами підприємства).

Корпоративні інформаційні системи - це інформаційні системи, призначені для комплексної автоматизації всіх видів господарської діяльності підприємств, у тому числі корпорацій, що складаються з групи компаній, які вимагають єдиного управління. КІС класу ERP можна розглядати в таких аспектах, як: інформаційна система для ідентифікації і планування всіх ресурсів підприємства, які потрібні для здійснення продажів, виробництва, закупівель і обліку в процесі виконання замовлень клієнтів; методологія ефективного планування і управління всіма ресурсами підприємства, які необхідні для